

„Bogatym jest tylko człowiek mądry”

Święto patronalne Wydziału Filozofii

Tradycyjnie w liturgiczne wspomnienie św. Alberta Wielkiego, tj. 15 listopada, Wydział Filozofii obchodzi uroczyste święto patronalne. Od roku 1946, kiedy to Wydział został powołany, jego struktura organizacyjna ulegała znacznym przekształceniom, a obecnie tworzą go pracownicy i studenci filozofii, przyrodoznawstwa i filozofii przyrody, kulturoznawstwa, retoryki stosowanej, etyki i naukoznawstwa.

Wierny pozostaje jednak idei poszukiwania prawdy i służby człowiekowi, mimo, że jak cały system polskiego szkolnictwa wyższego, sprawnie wpisuje się we wszechobecne wymogi poddawania się akredytacjom i kategoryzacji, ciesząc się najwyższymi ocenami nie tylko w skali KUL czy też Lublina,

ale również w wymiarze ogólnopolskim, m.in. prowadząc najlepszy w Polsce kierunek „filozofia”. Odwołuje się bowiem do intelektualnego i osobowego wzoru Patrona Wydziału, który wg słów Benedykta XVI „przypomina nam, że naukę i wiarę łączy przyjaźń i że powołanie do badania przyrody może być dla uczonych autentyczną i fascynującą drogą do świętości” (Audycja generalna 24 marca 2010). Celem człowieka, a człowieka nauki w szczególności, jest stawać się wielkim, rozbudzać aspiracje i rozwijać zainteresowania wykraczające poza pragmatyzm nowoczesności.

Tegoroczne święto patronalne rozpoczęła modlitewna pamięć o zmarłych profesorach, studentach i absolwentach Wydziału, szczególnie tych, których groby odwiedziliśmy na jednej z lubelskich nekropolii. Wydział przechowuje też serdeczną pamięć o profesorach, którzy w różnych okresach byli z nim związani. Tegoroczne święto patronalne było okazją do wyrażenia wdzięczności absolwentom Wydziału, których intelektualne losy związały z Akademią Teologii Katolickiej w Warszawie, a obecnie – Uniwersytetem Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Doniosłość tej współpracy podkreślił Rektor KUL przyznając wyróżnienie „Gratae Memoriae Signum Universitatis” (znak wdzięcznej pamięci Uniwersytetu) prof. Mieczysławowi Gogaczowi, ks. prof. Mieczysławowi Lubańskiemu oraz ks. prof. Edmundowi

Morawcowi za „nieoceniony wkład naukowy w rozwój środowiska filozoficznego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II oraz wieloletnią owocną współpracę między Akademią Teologii Katolickiej i Uniwersytetem Kardynała Stefana Wyszyńskiego a Katolickim Uniwersytetem Lubelskim Jana Pawła II”.

W wygłoszonym podczas uroczystości referacie zatytułowanym „Współpraca filozofów KUL ze środowiskiem ATK/UKSW” ks. prof. Jan Krokos, prodziekan Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej UKSW, wskazał na bogactwo ponad pięćdziesięcioletniej więzi łączącej filozoficzne środowiska obu uniwersytetów. Więzy te – jak mówił – „świadczą o przyjaznych relacjach między nimi, o wspólnej doli i niedoli, wyznaczonej przez czynniki zewnętrzne, ale jeszcze bardziej przez piękno rzetelnej pracy filozoficznej obu wydziałów”. Zarazem jednak podkreślił stałą potrzebę współpracy, mówiąc: „nadal siebie potrzebujemy, choć nie tylko siebie, by dzisiaj samemu kroczyć ścieżkami mądrości i prowadzić nimi innych”.

Zarysowując dzieje powołania ATK oraz wpisując je w panujące ówczesnie polityczne uwarunkowania, ks. prof. Krokos wspominał liczną grupę absolwentów KUL, którzy wsparli wysiłki Uczelni warszawskiej w budowaniu kultury chrześcijańskiej i narodowej. Tworzyli ją m.in. bp. Bohdan Bejze, ks. prof.

Szczepan Ślaga, kard. Marian Jaworski, bp Bronisław Dembowski, ks. prof. Bernard Hałaczek. Przywołał także profesorów KUL, którzy wykładali na ATK: ks. Józefa Iwanickiego (Rektora KUL, a później ATK), prof. Stefana Świeżawskiego czy prof. Antoniego Sępnia.

Ks. prof. Krokos przedstawił zwłaszcza sylwetki intelektualne wyróżnionych profesorów, którym stan zdrowia nie pozwolił osobiście uczestniczyć w uroczystości. Najstarszy spośród laureatów, ks. prof. M. Lubański (ur. 26 IX 1924 w Warszawie), jako absolwent matematyki i teologii, podjął na KUL studia z zakresu filozofii przyrody. Pod kierunkiem ks. prof. Stanisława Adamczyka uzyskał stopień naukowy doktora na podstawie pracy *Próba analizy koncepcji indywiduum w fizyce i filozofii*. Przez pewien czas prowadził na KUL zajęcia zlecone. Jego zainteresowania naukowe oscylują wokół filozofii matematyki i filozofii przyrodznawstwa. Nie obce są mu również analizy filozoficzne prowadzone w kontekście nauk przyrodniczych, w szczególności nauk fizykalno-kosmologicznych oraz problematyka z zakresu cybernetyki, zainteresowanie którą zaowocowało studiami nad teorią informacji.

Prof. M. Gogacz (ur. 17 XI 1926 w Nadrożu koło Rypina) swoją karierę naukową także rozpoczął w środowisku filozoficznym KUL, począwszy od magisterium (*Definicja ruchu u Arystotelesa*), napisanego pod kierunkiem ks.

prof. S. Adamczyka, i doktoratu (*Filozofia bytu w „Beniamin maior” Ryszarda ze Świętego Wiktora*, przygotowanego pod kierunkiem prof. S. Świeżawskiego, aż po rozprawę habilitacyjną (*Problem istnienia Boga u Anzelmia z Canterbury i problem prawdy u Henryka z Gandawy*). Na KUL prowadził też wykłady aż do roku 1966, kiedy to na ATK podjął etat starszego wykładowcy. Działalność naukową skoncentrował prof. Gogacz na problematyce historyczno-filozoficznej. Nie uciekał zarazem od zagadnień systematycznie pojętej filozofii. W ramach maksymalistycznie pojętej filozofii klasycznej wypracował własną koncepcję, tzw. konsekwentnej odmiany tomizmu egzystencjalnego. Interesującym aspektem stałych związków prof. Gogacza z KUL były jego publiczne dyskusje z wieloletnim kierownikiem Katedry Teorii Poznania KUL, a prywatnie jego szwagrem, prof. Antonim B. Sępnem. Obecnie ośrodek filozoficzny UKSW przyznaje corocznie nagrodę im. profesora Mieczysława Gogacza za najlepsze prace magisterskie wpisujące się w badanie myśli św. Tomasza z Akwinu i promowanie filozofii tomistycznej w Polsce, której laureatami zostają często absolwenci Wydziału Filozofii KUL.

Badania w zakresie metafizyki klasycznej oraz problematyka metodologiczna są przedmiotem refleksji naukowej ks. prof. E. Morawca CSRR (ur. 29 X 1930 w Lgocance). W zakresie zainteresowań klasycznie pojętą metafizyką

szczególne znaczenie przypisuje on zagadnieniu jedności filozofii klasycznej, zwłaszcza relacji między metafizyką a filozofią Boga, krytyce formułowanej pod adresem filozofii klasycznej czy zadaniom filozofii klasycznej. Z zakresu metodologii metafizyki wyróżnia natomiast zagadnienie roli intuicji intelektualnej w filozofii klasycznej, a szczególnie w metafizyce; problematykę struktury metafizyki klasycznej, relacji między filozofią klasyczną a naukami szczegółowymi czy języka metafizyki klasycznej. Na ówczesnym Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej KUL ks. prof. Morawiec uzyskał magisterium (*Rola intuicji w uznawaniu zdań filozoficznych u Kartezjusza*) oraz obronił pracę doktorską pod kierunkiem o. prof. Alberta Krąpca (*Przedmiot a metoda w filozofii Kartezjusza*). Zaraz po uzyskaniu doktoratu związał się z ATK, gdzie przeszedł kolejne stopnie kariery naukowej. Obok pracy naukowo-dydaktycznej podejmował się zadań o charakterze organizacyjnym, przyjmując obowiązki prodziekana Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej i prorektora ATK. Związki ks. prof. Morawca z KUL uwidaczniają się także poprzez trud przygotowania licznych recenzji w przewodach naukowych.

Uroczystość święta patronalnego była też okazją do zaprezentowania aktywności naukowej Wydziału i wręczenia dyplomów: doktora habilitowanego – Pawłowi Sajdkowi oraz doktora – Piotrowi Lipskiemu i ks. Pawłowi Niewirowskiemu. Uroczystość wzbogacił akcent artystyczny – koncert w wykonaniu dr. Wojciecha Daszkiewicza i Wojciecha Chudego, studenta kulturoznawstwa. Całość zwieńczyła Msza św. w kościele akademickim z udziałem pracowników i studentów Wydziału oraz ich rodzin, podczas której homilię wygłosił ks. prof. Ryszard Moń, dyrektor Instytutu Filozofii UKSW.

17 listopada 2012 r. w Warszawie ks. prof. Stanisław Janeczek, dziekan Wydziału Filozofii, razem z prodziekanem ks. prof. Marcinem Tkaczykiem, w obecności władz i pracowników Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej UKSW, wręczył uhonorowanym profesorom wyróżnienia „Gratae Memoriae Signum Universitatis”. Symbolizująca tę nagrodę statuetka, którą obdarzono każdego z Jubilatów, będąca wierną kopią zdobiącego uniwersytecki dziedziniec pomnika, wyrażać ma szacunek i wzajemną wdzięczność obu środowisk filozoficznych, wyobrażoną przez braterski uścisk obu wielkich Patronów naszych Uniwersytetów – bł. Jana Pawła II i sługi Bożego kard. Stefana Wyszyńskiego.

Anna Starościc

